

Р-823 «Кіровоградський національний технічний університет Міністерства освіти і науки України».

2. ДАКО, Ф. Р-1803 «Технікум Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування Міністерства науки та освіти України».

3. ДАКО, Ф. Р-1801 «Зінов'євський вечірній робітничий університет системи Наркомату важкої промисловості».

4. Технічна освіта на Кіровоградщині: історичний нарис / За ред. В. М. Орлика. Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2009. 240 с.

Вікторія Коваль
ORCID: 0000-0002-1829-7311

ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКСПЕРТНО-ПЕРЕВІРНОЇ КОМІСІЇ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ACTIVITIES OF THE EXPERTISE AND VERIFICATION COMMISSION OF THE STATE ARCHIVES OF KIROVOGRAD REGION

Одним з основних завдань місцевих державних архівних установ України є управління архівною справою і діловодством на відповідній території, формування Національного архівного фонду у зоні своєї комплектації.

Особливу роль у цьому процесі відіграють експертно-перевірні комісії.

Експертно-перевірна комісія (далі – ЕПК) державного архіву області проводить розгляд методичних та практичних питань, пов'язаних з експертизою цінності документів, внесенням їх до Національного архівного фонду або вилученням документів з нього, здійсненням організаційно-методичного керівництва діяльністю експертних комісій архівних відділів районних державних адміністрацій, міських рад, а також експертних комісій державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, об'єднань громадян [1].

Питаннями проблематики організації роботи ЕПК державного архіву області займалися і фахівці Державної архівної служби України, які підготували «Методичні рекомендації з організації роботи та ведення облікових документів експертно-перевірної комісії державного архіву» [2, арк. 3–10], практичний посібник «Діловодство» [3, арк. 251–259], науково-практичний посібник «Експертиза цінності управлінських документів» [4, арк. 117–121], і фахівці Державного архіву Луганської області, які впровадили відповідний посібник з метою надання допомоги підприємствам, установам і організаціям, а також архівним відділам райдержадміністрацій, міських рад щодо правильного оформлення супровідних документів, що надаються разом з довідковим

апаратом на розгляд ЕПК Держархіву області [5, арк. 8–11], фахівці Державного архіву Житомирської області, підготували порядок подання документів для розгляду на засіданні ЕПК архіву [6, арк. 3–6].

В Державному архіві Кіровоградської області (далі – Держархів області) створено ЕПК, яка є постійно діючим органом і у своїй діяльності керується законодавчими і нормативно-правовими актами та Положенням, затвердженим відповідним наказом директора архіву.

ЕПК Держархіву області, у межах визначених повноважень, також займається проведенням методичної роботи у галузі документознавства, впровадженням передового досвіду держархівів областей з організації роботи ЕПК в практику своєї діяльності.

Так, членами ЕПК підготовлено методичні рекомендації, схвалені на засіданні науково-методичної ради архіву: «Організація експертизи цінності документів в установі та оформлення її результатів», «Порядок передачі документів районних та міськрайонних судів до архівних відділів районних державних адміністрацій та міських рад», «Примірна номенклатура справ архівного відділу райдержадміністрації. Методичні рекомендації з її застосування» тощо.

ЕПК працює відповідно до річного плану роботи, що охоплює організаційні заходи, діяльність щодо розгляду нормативних документів установ, підприємств, організацій, що перебувають у зоні комплектування Держархіву області (архівних відділів районних державних адміністрацій, міських рад), звітує про результати своєї діяльності на засіданнях колегії Держархіву області.

Склад ЕПК затверджується наказом директора Держархіву області.

З метою науково-методичного та організаційного забезпечення експертизи цінності документів, перевірки результатів експертизи цінності документів, проведеної експертними комісіями, щорічно проводяться 12 засідань ЕПК, на яких розглядаються описи справ постійного строку зберігання, з кадрових питань (особового складу), погоджуються номенклатури справ та інструкції з діловодства, положення про архів та експертні комісії; заслуховуються питання стану архівної справи та діловодства в архівних підрозділах підприємств, установ та організацій.

Членами ЕПК проводяться наради-семінари з працівниками діловодних, експертних та архівних служб організацій усіх форм власності міста Кропивницького з питань роботи з документами у діловодстві та в архівних підрозділах, проведення експертизи цінності документів, освоєння сучасних вимог до документування управлінської діяльності. За період 2015–2019 років проведено 10 таких семінарів.

Члени ЕПК періодично беруть участь у тематичних короткострокових семінарах для слухачів Регіонального центру підвищення кваліфікації Кіровоградської області.

Так, у рамках проведення Центром тематичного постійно діючого семінару для посадових осіб органів місцевого самоврядування, на базі Держархіву

області у 2019 році відбувся семінар на тему «Документообіг у міських, селищних, сільських радах об'єднаних територіальних громад».

На базі Центру також проведено триденний тематичний короткостроковий семінар для начальників загальних відділів, начальників (завідувачів) архівних відділів райдержадміністрацій та міськвиконкомів, об'єднаних територіальних громад «Шляхи взаємодії та співпраці органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань архівної справи та діловодства».

До компетенції ЕПК Держархіву області також належить розгляд описів справ документів особового походження (фондів заслужених і видатних людей області), на фоно-, відео-, фотодокументи, описів архівних колекцій.

ЕПК розглядає у межах своїх повноважень питання щодо визначення та уточнення джерел формування Національного архівного фонду (далі – НАФ): вивчає склад документів новостворених установ, підприємств і організацій з метою включення до списку юридичних осіб – джерел формування НАФ, які передають документи до Державного архіву Кіровоградської області; схвалення та подання на затвердження директору архіву актів грошової оцінки документів НАФ, що зберігаються у Держархіві області.

За письмовим зверненням установ – джерел формування, визначає терміни зберігання документів, що утворюються в результаті їхньої діяльності, не внесених до Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів. До списків юридичних осіб – джерел формування НАФ, що перебувають у зоні комплектування Держархіву області, архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, схвалених ЕПК Держархіву області і затверджених директором архіву, включено 978 установ.

Завдяки планомірній роботі ЕПК Держархіву області, рівень науково-технічного опрацювання документів юридичних осіб зріс у 2019 році у порівнянні з 2015 роком: на 5,9 % для документів постійного терміну зберігання, і становить 77,2 % від загальної кількості справ, що зберігаються в архівних підрозділах установ; на 7,8% – для документів з кадрових питань (особового складу) і становить 80,6% відповідно.

98,5% юридичних осіб – джерел комплектування архівних установ області мають погоджені ЕПК Держархіву області номенклатури справ.

В архівних підрозділах установ обласного рівня – джерел формування НАФ Держархіву області, понад встановлені строки зберігаються лише 675 од. зб., що, за твердженням Державної архівної служби України, є одним з найкращих показників по Україні. Це стало можливим завдяки тому, що документи установ обласного рівня упорядковуються відділом експертизи цінності документів та надання платних архівних послуг Держархіву області.

Якість науково-технічного опрацювання документів, проведеного відділом, перевіряється членами ЕПК, про що складаються відповідні довідки.

Джерела та література

1. Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: ВРУ, 1994-2020. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1063-13> (дата звернення 07.05.2020) – Назва з екрана.
2. Методичні рекомендації з організації роботи та ведення облікових документів експертно-перевірної комісії державного архіву/Держ. архів. служба України; авт. колектив: Марина Кузнецова, Ольга Чупис. Київ, 2019. 22 с.
3. Діловодство: Практичний посібник / С.В.Сельченкова. Київ:Інканабула, 2009, 480 с.
4. Експертиза цінності управлінських документів: науково-методичний посібник / С.В. Сельченкова, К.Т. Селіверстова ; Укрдержархів, УНДІАСД. –К.; Рівне, 2011. – 170 с.
5. Методичні рекомендації щодо складання та подання документів установ, підприємств, організацій різних форм власності на розгляд Експертно-перевірної комісії (ЕПК) Державного архіву Луганської області/Державний архів Луганської області; упоряд.: Овчаренко Світлана, Вергасова Ельвіра. – Северодонецьк, 2019. – 50 с.
6. Державний архів Житомирської області. Нормативно-правова база. Методичні рекомендації для розгляду ЕПК ДАЖО [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Житомир: ДАЖО, 2015-2020. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1Nu-q4h8GXflbUDkwmKBq9wP3n1rT1iYW/view> (дата звернення 07.05.2020). – Назва з екрана.

Олександр Молчанський
ORCID: 0000-0003-0595-2097

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ОБЛАСТІ

LEGAL ASPECTS OF THE FUNCTIONING OF THE STATE ARCHIVES OF THE REGION

Архівознавство належить до «історичної наукової дисципліни, що вивчає теорію і методику роботи з архівними документами та організації питання архівної справи...» [1; с. 37]. Проте власне питання організації архівної справи все ж знаходиться у юридичній площині.

Фундамент системи архівних установ України складають державні архіви, зокрема і державні архіви областей, які, як відомо, збирають, ідентифікують, описують, класифікують і зберігають документи, здійснюють реставрацію їх і організовують користування ними на території відповідної області [21].